

Milí bratři, milé sestry, dnes slavíme neděli díkůvzdání nebo někdy se jí také říká neděle díkčinění, která má v křesťanských církvích dlouhou tradici. Jejím původním smyslem je vyjádřit Bohu poděkování za úrodu a za sklizeň letošního roku. Není samozřejmostí, že máme i tento rok dostatek pokrmu. I když se může zdát, že úrodu máme my lidé ve své moci, není to tak. Úroda je vždy darem od Hospodina, byť se tento dar bez lidského přičinění neobejde. V neděli díkůvzdání Bohu vyjadřujeme svoji vděčnost za obojí – za to, že vytvořil podmínky pro růst mnohých plodů země, i za to, že nám dal sílu a schopnosti tyto plody vypěstovat a získat. Proto i letos Pánu Bohu děkujeme za dostatek všeho, co od něj dostáváme, nejen v oblasti materiální a děláme to s vědomím, že to není žádná samozřejmost.

Vděčnost je lidskou odpovědí na nezasloužené dary od Boha. Izraelci vyjadřovali svoji vděčnost přinášením obětí, mezi nimiž byla i jedna, která se přímo nazývala oběť díkůvzdání. Slovo „díkůvzdání“ je uvedeno i v nadpisu k žalmu 100 a potom je také ve čtvrtém verši tohoto žalmu: *„Vstupte do jeho bran s díkůvzdáním...”* Slovo „díkůvzdání“ se tedy původně vztahovalo na oběť, která vyjadřovala vděčnost Bohu, byla to „oběť děkovná“.

Ve 2. knize Paralipomenon čteme o této oběti, kterou přinesl král Menaše Bohu jako poděkování za svou záchranu z rukou asyrského velkokrále Ašurbanipala. Čteme zde: *„Menašeho lapili, provlékli mu chřipím hák, spoutali ho bronzovými řetězy a odvedli do Babylóna. V nouzi prosil Hospodina, svého Boha, o shovívavost a hluboce se před Bohem svých otců pokořil. Modlil se k němu a on přijal a vyslyšel jeho prosbu a přivedl jej zpět do Jeruzaléma, aby dál kraloval. Tak poznal Menaše, že jenom Hospodin je Bůh... Odstranil z Hospodinova domu všechny cizí bohy a sochy, též všechny oltáře, které nastavěl na hoře Hospodinova domu a v Jeruzalémě; vyházel je z města ven. Opravil Hospodinův oltář a obětoval na něm oběti pokojné a oběť díků. Nařídil Judovi, aby sloužil Hospodinu, Bohu Izraele.”* (2Par 33,15.16)

Menaše skrze svou záchranu poznal, že jenom Hospodin je Bůh. Toto poznání je také centrálním motivem žalmu 100, který je žalmem k díkůvzdání: *„Vězte, že (jen) Hospodin je Bůh.”* (v. 3). Člověk to může poznat podobně jako král Menaše v nějaké velké nouzi, ve které se modlí k Bohu a prožije záchranu. Také to může poznat při radostné bohoslužbě, když oslavuje Hospodina a jeho srdce naplní vděčnost.

Při přinášení oběti díkůvzdání se zpíval chvalozpěv, hymnus, který oslavoval Hospodinovu dobrotu a milosrdenství. Ustálenou součástí tohoto chvalozpěvu byla slova: *„Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné”*, která jsou také součástí závěru našeho žalmu (v. 5). Spojení těchto slov s děkovnou obětí zmiňuje prorok Jeremjáš, když mluví o záchraně a obnově Jeruzaléma: *„Opět zde bude slyšet hlas těch, kteří vybízejí: Chválu vzdejte Hospodinu zástupů, protože Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. Budou tu i ti, kteří přinášejí do Hospodinova domu děkovnou oběť.”* (Jr 33,11)

V době, kdy Izraelci nemohli Bohu přinášet fyzické oběti, protože jediné místo, kde mu mohli přinášet tyto oběti, byl Jeruzalémský chrám a o ten přišli, přešel výraz „díkůvzdání“ na chvalozpěv, který původně doprovázel přinášení děkovné oběti. Díkůvzdání od té doby také označuje hymnus oslavující Hospodina a jeho činy. A vyjadřovat Bohu vděčnost právě tímto způsobem je i dnes naší možností.

Žalm 100 vybízí k takovéto oslavě. Je pozváním do Hospodinovy blízkosti. Je to žalm k díkůvzdání. Cílem tohoto díkůvzdání je prožít radost a vděčnost v Hospodinově přítomnosti. Výzva „vstupte“ do Hospodinovy blízkosti se v tomto žalmu dvakrát opakuje.

My dneska také vstupujeme do Boží blízkosti, prožíváme Boží přijetí, jeho odpuštění a smíření kolem stolu Páně. Přístupme tedy dnes k němu také s vděčností a myslíme na dobra, která jsme od něj přijali. Je snadné být zahlcený nespokojeností z mnoha věcí, které se dějí v naší společnosti nebo nespokojeností z osobní situace, když se nám nedaří, jak bychom si přáli. Ale být i navzdory tomu vděčný Pánu Bohu a oslavovat ho, to souvisí s postojem víry.

Žalm 100 obsahuje celkem sedm výzev k oslavě Hospodina. Počet sedm je symbolické množství, které vyjadřuje plnost, je to plnost chvály, kterou přináší Boží lid. Ta prostřední výzva, čtvrtá v pořadí, je centrální, je uprostřed celého žalmu: „*Vězte, že Hospodin je Bůh, on nás učinil a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase.*“ (v. 3). Opisovači hebrejského textu uvedli v poznámce na okraji, že ta slova „*on nás učinil a ne my sami sebe*“ se mají číst „*on nás učinil pro sebe*“. V hebrejštině to je změna jen jednoho písmenka a celý text pak dává ještě hlubší smysl. My jsme jako Boží lid učinění pro něho, patříme mu a to je potřeba opakovaně si uvědomovat, bytostně s tím v životě počítat.

Takto centrální výzva: „*vězte*“ – „*bud'te si dobře vědomi*“ – je obklopena dvěma výzvami „*vstupte*“ (v. 2 a 4). Výzva „*vstupte*“ je třetí a pátá v pořadí, tedy předchází a také následuje tu centrální výzvu „*vězte*“. To znamená, že člověk potřebuje vstoupit do Boží blízkosti, aby si mohl uvědomit něco podstatného o tom, jaký je Bůh a kdo jsme my před Bohem. Toto vědomí nelze získat nějak z povzdálí, z odstupu, nelze to jaksi teoreticky nahlédnout. Je potřeba vstoupit před jeho tvář, vstoupit do jeho bran, přijít a setkat se s ním v radostné oslavě a potom se naplní lidská mysl určitou zkušeností. Protože ta výzva „*vězte*“ se netýká jen intelektuálního vědění, není to jen o tom, že si něco racionálně uvědomíme, ale jde o osobní prožitek při setkání s Bohem. Vědět znamená zakusit, zažít, je to výzva k osobnímu setkání.

Člověk, aby mohl chválit a oslavovat Hospodina, tak k tomu potřebuje mít dobré důvody. A v tomto žalmu se střídají výzvy k oslavě Hospodina právě s důvody k této oslavě. A tím ústředním důvodem je zkušenost s tím, že Hospodin je Bůh, který nás učinil proto, abychom mu patřili, abychom byli jeho lidem, a to dále znamená, že on se o nás stará tak, jako se dobrý pastýř stará o své ovce: „*Jsme jeho lid, ovce, které pase.*“ To, že jsme jako ovce, které Bůh pase, ovšem znamená dvě věci. Jednak to, že se o nás Bůh stará jako dobrý pastýř, ovšem také to znamená, že se jím necháváme vést, protože pastýř je ten, kdo vede svoje stádo. Jsme ovce jeho pastvy, tedy necháváme se jím vést na místa, kde jsou zdroje našeho života.

Jedním z těchto zdrojů je pro nás společenství kolem stolu Páně. Proto jsme dnes přišli, abychom Boha oslavovali, děkovali mu, naslouchali jeho slovu a také prožili jeho blízkost, když přijímáme chleba a víno jako symboly Ježíšova života vydaného za nás.

Motiv vděčnosti se objevuje i v dnešním prvním biblickém čtení, v příběhu z Lukášova evangelia. Četli jsme o Samařanovi, o cizinci v židovském národě, který byl spolu s ostatními malomocnými Ježíšem uzdraven, ale jen on se k Ježíšovi vrátil a velkým hlasem velebil Boha, padl tváří k Ježíšovým nohám a děkoval mu. A Ježíš mu řekl: „*Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila.*“ Vidíme zde souvislost mezi vírou a vděčností Bohu. Víra tohoto Samařana se projevila mimo jiné také tím, že byl Bohu vděčný a oslavoval ho a klaněl se Ježíšovi. Víra znamená, že člověk ví, že to dobré, co v životě má, jsou Boží dary a je za ně Bohu vděčný a oslavuje ho. Amen.